

Plan van aanpak overlast dassenburcht onder koeienstal bij Kortenhoef

Al geruime tijd zijn de eigenaar van de koeienstal, [REDACTED] en zijn belangenbehartiger [REDACTED] bezig, om de urgentie van de problematiek van een dassenburcht onder een koeienstal bij Kortenhoef onder de aandacht te brengen van Natuurmonumenten (eigenaar gebied naast de stal), de Provincie Noord Holland (Projectleider masterplan biodiversiteit Provincie Noord Holland, Programmamanager Sector Groen van de provincie Noord Holland), het Faunafonds -Bij12-, en o.a de Zoogdiervereniging. Tot dusver zonder resultaat. Ook de Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi is om advies gevraagd.

Inmiddels is het probleem erg urgent geworden: De eigenaar van de stal wil zijn koeien en kalfjes op korte termijn op stal hebben, omdat het inmiddels al november is. Door de aanwezigheid van een dassenburcht onder deze schuur bestaat er nu een reëel gevaar op instorten van de ongewapende betonvloer, die door de graafactiviteiten van de das inmiddels gedeeltelijk in de lucht hangt. Wanneer koeien op deze vloer gaan staat bestaat er dus een groot risico op instorten met mogelijk fatale gevolgen voor zowel de koeien als de dassen.

Sinds 5- november 2020 is Das&Boom bij deze problematiek betrokken op verzoek van [REDACTED].

Om deze problemen zo snel mogelijk te kunnen oplossen vraagt Das&Boom namens de eigenaar een ontheffing aan van de Wet natuurbescherming art 3.10, het verbod om dassenburchten te beschadigen of te vernielen, met daarin een Plan van Aanpak.. Omdat zonder ingrijpen zeer gevaarlijke situaties kunnen ontstaan is hier ook art 1.11 in het geding, die eenieder vraagt om situaties te voorkomen waarvan duidelijk is dat ze nadelige gevolgen kunnen veroorzaken voor beschermde dieren .

Situatie:

De bewuste dassenburcht bevindt zich onder een stal van [REDACTED] (die deze zelf zo'n 50 jaar geleden heeft gebouwd), Amersfoort coördinaten 135.951/471.495, bij Kortenhoef (deelgebied- Kortenhoef-Oost) in gemeente Wijdmeren.

De dassenburcht is waarschijnlijk ongeveer 5 jaar oud en breidt zich nog steeds uit

Afbeelding 1 Situatie dassenburcht onder stal; Amersfoort coördinaten 135.951/471.495

Dassenonderzoeker [REDACTED] van de Dassenwerkgroep Utrecht heeft onderzoek gedaan naar deze burcht en het vermoedelijke leef-foeragegebied van deze dassen van deze dassenfamilie in beeld gebracht, zie afbeelding 2.

De bewuste dassenburcht onder de stal ligt op een iets hoger gedeelte van het gebied, wat voor het grootste gedeelte bestaat uit vochtig veenweidegebied met dus een hoge grondwaterstand.

In dit gebied bevinden zich dus weinig vestigingsmogelijkheden voor de das, die graag droge voeten houdt in zijn burcht.

De keuze van de dassen voor deze plek is dus begrijpelijk, temeer daar de stal op een afgelegen plek staat en gedurende lange periodes niet in gebruik is.

Afbeelding 2 Vermoedelijk leefgebied

Overlast

De overlast is een paar jaar geleden begonnen. Pogingen van de eigenaar om de das te weerhouden de stal te ondermijnen, o.a. betonijzer voor de pijpen, bleken niet succesvol.

Er is regelmatig hulp gevraagd voor het oplossen van dit probleem, dit heeft echter geen concrete resultaten gehad. De eigenaar, [REDACTED], voelt zich in de steek gelaten en heeft het idee dat hij deze problematiek zelf op moet lossen.

Formeel gezien kan hij niets ondernemen om de activiteiten van de dassen onder zijn stal in te dammen, zonder de wet te overtreden. Hij heeft niet de juiste adviezen gekregen om hiervoor de aangewezen instantie te kunnen benaderen.

Afbeelding 3 verzakkingen in het straatwerk naast de stallen

Afbeelding 4 Ingangen dassenburcht achterzijde stalruimte met stortbergen

Afbeelding 5 detail verzakkingen in het straatwerk naast de stallen

Afbeelding 6 foto vanuit een pijp, waar te zien is dat de onderkant van de vloer van de stal ongewapende beton deels in de lucht hangt

De dassenpijpen onder de stalruimte hebben ervoor gezorgd, dat de ongewapende betonvloer van de diverse stallen deels niet meer ondersteund worden. Omdat deze vloeren door het ontbreken van wapening geen trekkrachten kunnen opvangen, is er een grote kans dat de vloer na het betreden door koeien zal bezwijken (hoge puntbelasting op die vrij hangende betonvloer).

De koeien kunnen hierdoor (zware) verwondingen oplopen (gebroken poten of erger) en ook de dassen kunnen bedolven (verpletterd) worden in hun burcht.

Omdat de koeien in principe vanaf november op stal moeten is er dus inmiddels een zeer urgent probleem ontstaan waarbij de belangen van de boer en de koeien in het geding zijn

Onderzoek Das&Boom maandag 9 november 2020;

Onderzoek ter plaatse heeft uitgewezen, dat de burcht waarschijnlijk momenteel tijdelijk niet bewoond is. Dit heeft mogelijk te maken met de verstoring door mensen, die onlangs begonnen zijn de plek weer klaar te maken voor het onderbrengen van de koeien en het verzakte straatwerk te repareren. Dat betekent, dat de dassen dus hoogstwaarschijnlijk elders in hun territorium onderdak gevonden hebben. Onderzoek naar die locatie loopt nog.

De pijpen onder de schuur vertakken zich onder de schuur naar alle kanten en bevinden zich (mede door de hoge grondwaterstand) voor een groot deel vlak onder de betonnen vloeren van de stalruimte. Voorlopige conclusie is dat de beide functies van de locatie, namelijk die van een veilig onderkomen bieden voor de koeien en tegelijkertijd die van een veilige dassenburcht, waar de dassen ongestoord kunnen verblijven en voortplanten, erg lastig te verenigen zijn, zeker op de langere termijn.

Plan van aanpak:

Zoals aangegeven gaat de voorkeur uit naar het scheiden van beide bovengenoemde functies (stalruimte/dassenburcht) met als einddoel dat de dassen in hun territorium naar een alternatieve locatie nabij de huidige burcht verhuisd zijn. Dit is de enige garantie op een duurzame oplossing, omdat de dassen blijven graven en dus op steeds nieuwe plekken verzakkingen zullen veroorzaken

De meest voor de hand liggende manier is een passieve verhuizing, waarbij na het realiseren van een kunstburcht en het aantoonbaar ontdekken van die locatie door die dassen, de oorspronkelijke burcht geleidelijk aan onaantrekkelijker wordt gemaakt voor de das, waarbij steeds gemonitord wordt of die ontmoedigende activiteiten op de hoofdlocatie zorgen voor een toenemende activiteit op de alternatieve plek.

Wanneer zeker is dat alle dassen verhuisd zijn naar de nieuwe locatie, wordt de burcht ontoegankelijk gemaakt, door de pijpen te demmeren (vullen), waarbij dan ook het gevaar op verdere verzakkingen of instorten wordt voorkomen en de staffunctie wordt hersteld.

Bij een dergelijk proces ligt de regie bij de das en kan het maanden duren voordat de dassen hun oude locatie opgeven. Pas na 1 juli kan begonnen worden met ontmoedigen, het is niet uit te sluiten dat de dassen vóór november nog niet vertrokken zijn, waarmee de problematiek weer urgent wordt.

Gezien de urgentie heeft Das&Boom hier dus gekozen voor een alternatieve aanpak:

Gezien de hoofdfunctie van de stal, het onderbrengen van de koeien, is het uitgangspunt, dat de functionaliteit van de stalruimte als zodanig zo snel mogelijk moet worden hersteld, waardoor de koeien nog op tijd op stal kunnen. Richtdatum is maandag 23 november voor de start van de herstelwerkzaamheden.

scenario 1 de dassen blijven weg

Omdat de dassenburcht in de huidige staat en als stal-functie geen veilig onderkomen is voor deze dassen, kiest Das&Boom in dit geval voor het voorkomen dat de dassen terugkeren. Dat voorkomt veel onnodige stress, die bij een gedwongen verhuizing onvermijdelijk is.

Zodra zeker is, dat er geen dassen in de burcht verblijven zal de locatie ontoegankelijk gemaakt moeten worden.

Er zijn dunne twijgjes in de openingen geplaatst, die bij het in -en uitlopen van dassen omvallen. De openingen worden zeer regelmatig gecontroleerd (sporenonderzoek) en er worden camera's op de openingen geplaatst. Gezien de urgentie in dit geval vindt Das&Boom het acceptabel na 2 weken zonder aantoonbaar gebruik van de pijpen de burcht als vrijwel zeker onbeholpen te verklaren. Dassen kunnen in stresssituaties langere tijd binnen blijven, en pas na dagen weer tevoorschijn komen. Vooral in de winterperiode, als de dassen teren op hun in de herfst opgebouwde vetlaag, kan zo'n das erg lang binnenblijven. Gezien de hoge temperaturen is dat echter nu niet aan de orde.

Zodra de pijpen zijn gevuld en de holle ruimtes onder de ongewapende betonvloer zijn opgevuld, kunnen de koeien de stalruimte weer zonder gevaar betreden.

Naast het opvullen van de pijpen zal het talud, grenzend aan de stal, met casanetgaas (zie afb. 7) of betonijzernetten ontoegankelijk gemaakt moeten worden, zodat her bewoning kan worden uitgesloten.

Abbeelding 7 Casanetgaas, dat met houten wiggen bevestigd wordt op het talud

Tegelijkertijd met het herstellen van de functionaliteit van de stal zal zo snel mogelijk een alternatieve burcht gerealiseerd moeten worden voor de dassen, zeker omdat hun alternatieve locatie niet ideaal is (bijburcht) dassen.

Das&Boom kan een dergelijke kunstburcht realiseren

Hoewel de dassen bij deze opzet tijdelijk hun oorspronkelijke burcht kwijt zijn, heeft deze aanpak de voorkeur, omdat er dan zo min mogelijk verstorende onnatuurlijke interventies nodig zijn, om de dassenfamilie moeten doen verkassen.

scenario 2 de dassen zijn niet weg of komen binnen 2 weken terug

In dat geval is er op de korte termijn geen andere optie dan te proberen de beide functies (stalruimte/dassenburcht) zo goed mogelijk te verenigen, door de betonvloeren in de stal te verstevigen. Daarmee is het acute gevaar voor beide partijen verdwenen en kan er op termijn (na de kwetsbare periode voor de das, dus vanaf 1 juli) gewerkt worden aan de scheiden van de functies als definitieve oplossing. De eigenaar had daar zelf met een aannemer al een oplossing bedacht, waarbij er een gewapende betonlaag gestort wordt op de bestaande ongewapende vloer. Op die manier kan de puntlast van de koeienpoten via het betonijzer (trekkrachten) worden verdeeld over de onderliggende vloer, waarbij de gedeeltelijk vrij hangende gedeeltes ontlast worden.

Deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder ecologisch toezicht, omdat er gewerkt wordt bovenop een bewoonde dassenburcht, om de overlast voor de das zoveel mogelijk te voorkomen en om in te kunnen grijpen bij onvoorziene situaties.

Na deze ingreep, die waarschijnlijk maar een tijdelijk effect heeft, zal er een kunstburcht gerealiseerd moeten worden en zullen de dassen na 1 juli passief moeten worden verhuisd, volgens het hierboven geschetste scenario

11 November 2020, Beek-Ubbergen

projectmedewerker Das&Boom